

Fiche 2

Waarom zou je voorlezen aan je leerlingen?

Onderwijsniveau: kleuter lager secundair

Componenten van leesvaardigheid:

Voorbereidende leesvaardigheden: geletterdheid mondelinge taalvaardigheid

Technisch lezen : vlot lezen vloeiend lezen

Begrijpend lezen

Algemene leesvaardigheid

Leesmotivatie

Wat vertelt onderzoek?

Voorlezen heeft een positief effect op de woordenschat van leerlingen en bij uitbreiding op hun kennis van de typische kenmerken van geschreven taal. Dat geldt zowel voor voorlezen in de klas, thuis als op andere voorleesplekken. Bovendien is het positieve effect niet alleen van toepassing op jonge, maar ook op oudere leerlingen. Vooral leerlingen die thuis een andere taal spreken dan het Nederlands zijn gebaat bij het voorlezen van rijke verhalen in de klas.

Het positieve effect van voorlezen op woordenschat komt er evenwel meestal niet vanzelf. Om de woordenschat van leerlingen echt te doen groeien, is het nodig om tijdens het voorlezen met hen in gesprek te gaan over de betekenis van woorden uit het verhaal. Tijdens die gesprekken vestig je als leerkracht (of als ouder) niet alleen de aandacht op belangrijke nieuwe woorden, maar leg je de betekenis ervan ook uit, zodat leerlingen leren wat ze precies betekenen.

Voorlezen zet je in het lager en secundair onderwijs in als een extra laag bij het leesonderwijs, bijvoorbeeld om een sterke context neer te zetten en voorkennis op te bouwen voor de teksten die de leerlingen zelf lezen, om de inhoud van een gelezen tekst verder te verdiepen of om fantasie te prikkelen en leerlingen nieuwsgierig te maken naar het vervolg van een verhaal zodat ze er zelf mee aan de slag gaan. Het mag in elk geval geen tijd innemen die je normaal inzet om leerlingen zelf teksten te laten lezen.

Welke praktijktips horen bij dit antwoord?

- Breng de betekenis van nieuwe woorden aan, en verduidelijk de betekenis. Daarvoor bestaan verschillende goede manieren:
 - » Illustreer de betekenis door uitbeelden, aanwijzen of visueel materiaal als foto's, prenten, filmpjes of voorwerpen.
 - » Denk hardop. Bijvoorbeeld: "Lien is de assistent. Ah, Lien is dus de nieuwe hulp."
 - » Breng een woord visueel in verband met woorden die qua vorm of betekenis verwant zijn, bijvoorbeeld via een woordwolk of conceptmap.
 - » Gebruik ezelsbruggetjes. Bijvoorbeeld: het woord *trio* lijkt op het Nederlandse woord *drie* of het Engelse woord *three*.
- Lees een verhaal herhaald voor.
 - » Tijdens de eerste lectuur staan je leerlingen stil bij de betekenis van een aantal doelwoorden.
 - » Tijdens de tweede lectuur gebruiken ze de nieuw opgedane woordenschatkennis om de inhoud van het verhaal of de tekst nog beter te begrijpen.
 - » Of je leest het verhaal de eerste keer voor zonder al te veel onderbrekingen, verduidelijkt zo nodig moeilijke woorden en maakt af en toe een opmerking om de leerlingen bij het verhaal te betrekken of de spanning te verhogen. Je gaat in op de beleving van de leerlingen zelf en gebruikt dit als een opstapje om de tweede keer dieper in te gaan op de structuur van het verhaal en de inhoud.
- Zet interactiviteit niet alleen in *tijdens* het voorlezen. Ook voor en na het voorlezen liggen er kansen om het verhaalbegrip en de woordenschat bij leerlingen te versterken.
 - » Bereid het verhaal voor via *preteaching* in kleine groep, zonder de plot te verklappen! Zo bouwen je leerlingen achtergrondkennis op die ze vervolgens kunnen gebruiken om de inhoud van het verhaal te begrijpen.
 - » Daag je leerlingen uit om het verhaal na het voorlezen na te spelen of na te vertellen. Dat biedt ze een extra kans om woorden en zinnen uit het verhaal zelfstandig en op een correcte manier te gebruiken. Ook versterk je hierdoor het verhaalbegrip.
 - » Stel na het voorlezen vragen over de inhoud van het verhaal. Bijvoorbeeld over de opbouw van het verhaal (begin, midden, einde), de motieven en de gevoelens van de personages. Ga ook in op zaken die in de tekst vermeld worden, maar wel noodzakelijk zijn om de opeenvolging van gebeurtenissen te begrijpen.

Welke praktijkvoorbeelden horen bij dit antwoord?

- [Luisterbegrip en vertelvaardigheden stap voor stap stimuleren bij kleuters | Fiche Taaltrajecten | UAntwerpen](#)

Wil je meer weten over dit onderwerp, neem dan hier een kijkje:

- [Voorleestips | Iedereen Leest](#)

Wil je meer weten over het onderliggende onderzoek, kijk dan zeker naar deze studies:

- Fikrat-Wevers, S., van Steensel, R., & Arends, L. (2021). Effects of family literacy programs on the emergent literacy skills of children from low-SES families: A meta-analysis. *Review of Educational Research*, 91(4), 577-613.
- Mol, S. E., & Bus, A. G. (2011). To read or not to read: a meta-analysis of print exposure from infancy to early adulthood. *Psychological bulletin*, 137(2), 267-296.
- Van Steensel, R., McElvany, N., Kurvers, J., & Herppich, S. (2011). How effective are family literacy programs? Results of a meta-analysis. *Review of Educational Research*, 81(1), 69-96.